

# ДМИТРИЙ БИЛЕНКИН ЗАБРАНА

Превод от руски: [Неизвестен], 1970

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Докато Стигс развиваше внимателно мисълта си, лицето на шефа ставаше все по-намръщено.

— Левоспирални фотони! — прекъсна той Стигс. — Да, да, разбрах. Вие се готвите да търсите левоспирални фотони. Защо заедно с това не построите вечен двигател? Или не потърсите координатите на райските врата? Нима не сте чели книгите на Гордън?

— Аз съм чел Гордън — проговори Стигс, стараейки се да запази спокойствие. — Опитите са били проведени преди години, когато „ефектът на Борисов“ не е бил известен. Теоретически има надежда...

— Теоретически! — шефът вече не скриваше раздражението си. — А аз съм длъжен да давам парите за експеримента практически. Два милиона.

— Един милион. Два милиона струваха опитите на Гордън. „Ефектът на Борисов“ позволява...

— Това вече чух. Вие като че ли забравяте кой е Гордън. Или предполагате, че той не се е запознал с „ефекта на Борисов“? Гордън е велик не само за това, че е създал теорията за единното поле. Известно ли ви е, че той нито един път не е грешил в своите изводи и предсказания? И накрая известно ли ви е, че опитите на Гордън върху левоспиралните фотони бяха повторени във всички мислими варианти от Фай, Шерингтън и Бродецки — най-добрите експериментатори в света? Левоспиралните потоци на светлината — това е мит, философски камък, мираж... Според мен, Стигс, всичко е ясно — грубо заключи шефът и притегли към себе си папката с документи, давайки му да разбере, че срещата е приключила.

Стигс стана и почувствува, че ръцете му треперят.

— Само една дума още...

Шефът вдигна глава.

— Само, моля, без гръмки фрази за величието на проблемата, за необходимостта от риска и други подобни доводи.

— Не, аз не за това. Но, ако... ако самият Гордън каже, че опитите трябва да се проведат?

Шефът учудено се облегна на гърба на креслото. Почука с краищата на ноктите си и погледна изпитателно Стигс.

— Ако Гордън... Тогава ще видим.

\* \* \*

„Какво щастие, че Гордън още не е умрял! — помисли си Стигс, приближавайки вилата на великия физик. — Ако беше умрял, трябваше да се спори не с него, а с неговия авторитет. А авторитетът не взима думите си назад.“

„Чакам ви утре в девет“ — бе казал Гордън.

И сега пред вратата, протегнал ръка към звънеца, той усети с ужас, че главата му е празна. Беше забравил всичко, което искаше да каже, не можеше да свърже две думи, не можеше да се помръдне от мястото си!

Уф! Стигс отпусна ръка. Спокойно, спокойно... Че кой е Гордън? Гений, равен на Айнщайн, но не е бог. Той е учен човек... Има болни бъбреци, обича да сади рози, безукорно честен е и, казват, добър.

Стигс даже не забеляза, че натиска звънеца с всички сили. Той не помнеше как се отвори вратата, как някой го заведе в стаята, разяснявайки му по пътя нещо, как свали наметалото си, как прекрачи прага...

— Здравейте! Седнете!

Гордън лежеше в креслото и въпреки това на Стигс му се струваше, че старецът се възвишава над него. Издигаше се главата му — величествена като църковна камбанария, издигаха се плещите му, а гривата от сива коса...

— Разказвайте!

Стигс заговори, без да чува собствения си глас.

След три минути Гордън го прекъсна със слабо движение на ръката.

— Ясно. Не е ли ваша статията, отпечатана преди две години в „Анали на физиката“?

— Моя.

— Вие бяхте решили красиво проблемата за колебанията на гравитроните. Защо не продължихте да работите в тази област?

— Защото... Защото оттам аз видях мост към левоспиралните фотони...

— И това ви увлече? Не можехте да мислите за нищо друго?

— Да... всъщност... не самите фотони, а това, което се намира зад тях...

— Какво се намира зад тях?

Стигс погледна смаяно към Гордън. Проверява ли го? Присмива ли му се! Играе си като котка с мишка?

— Движение срещу хода на времето — процеди той.

— А още?

Стигс се разстрои окончателно. Още? Как още? Какво „още“ вижда той, великият, там в своята вечност? Какви тайни са разкрити за неговия ум, какви съкровени свойства на природата прозират зад тази дума? Какви?

Гордън въздъхна едва чуто.

— Добре. Според вас, каква е целта на науката?

— Целта на науката е в познанието... в търсенето на истината.

— Коя истина?

— Коя...? Всеобщата истина! Природата...

— Ще оставим природата на спокойствие. По-добре ми разкажете за себе си. Всичко, от самото начало.

Преодолявайки смущението си, Стигс започна да разказва, но Гордън много скоро го прекъсна със слаб жест.

— Не — проговори меко той, — забравете, че съществуват семинари, лаборатории, научни библиотеки. Аз искам да чуя за вашия живот, а не това, какво сте слушали за стационарната Вселена в трети курс и какви експериментални трудности сте преодолели при първата си самостоятелна работа.

Стигс се учуди. Та той разказваше точно за живота. За главното в него. Какво още искаше Гордън? Нима биха могли да интересуват великия учен неговите две-три увлечения или суетната мечта на студента да играе като нападател във факултетния отбор.

И като добавка бе непонятно — слуша ли го Гордън, мисли ли за нещо свое или дреме по старчески.

По едно време Гордън отвори очи.

— Длъжен съм да ви разочаровам, приятелю. Левоспиралните фотони са само илюзия...

„Той говори като шефа“ — побледня Стигс.

— ... не всичко, което е теоретически възможно, се осъществява в природата. Примадващ огън, блатен дух — това е левоспиралният

фотон. За съжаление такива огньовете горят винаги по пътя на науката. Аз самият се втурнах след тях и загубих пет години — какви години! И Фай, и Шерингтън, и Бродецки — също. Не са ли достатъчно жертвите? Вие сте млад и както съдя по статиите ви — талантлив. Не си губете напразно времето. Това е моят съвет.

— Но „ефектът на Борисов“... Вие сте чукали на главния вход. Там има само гола стена... но може би през задния вход...

— Нито през задния, нито през главния не може да се проникне в това, което не съществува. Щом Борисов откри своя ефект, аз прегледах отново всички изводи. Грешка няма. Вашият път е нереален.

— Но защо? Защо? Къде греша? В какво? Посочете ми!

Това беше почти кощунство — да изискваш обяснения от Гордън, изнемощелия осемдесетгодишен Гордън. Да искаш, след като ти е дал ясно да разбереш, че неговите думи са истина. Но не, сега в тази стая, където е възникнала единната теория за полето, това не беше светотатство. И двамата — и Стигс, и Гордън — се подчиняваха на един и същ закон, който беше извън тях, и този закон задължаваше Гордън да представи доказателства. Той не можеше да го наруши, иначе науката би се превърнала в религия, а той — в жрец.

— Какво пък...

На масата до Гордън лежеше купчинка листа. Той взе чист лист, разгърна го внимателно, лошо движещите се пръсти отвориха писалката и под перото в строги редици започнаха да излизат формули. Това беше присъдата. Забраната се очертаваше неумолимо, оградата от числа беше по-здрава от бетонни стени. Гордън преграждаше спокойно пътя на мечтата и надеждата ставаше вече...

Перото като че ли се умори, трепна, забави се.

— По-нататък, надявам се, е ясно — уморено проговори Гордън. Той потърка зиморничаво ръце и ги скри под одеялото.

На Стигс се струваше, че подлудява. Присъдата беше написана, под нея стояха подпис и печат, но в доказателствата имаше пукнатина! Слаба, почти неразличима... С мълниеносна бързина, учудваща самия Стигс, той обхвана изведнъж цялата верига от доводи; мисълта на Гордън стана и негова мисъл, той я доразви и...

Това не можеше да бъде!!! Но все пак беше така. Пукнатината не изчезваше. Тя не можеше да бъде прикрита.

Ръката на Гордън като тесен сбърчен гущер се изплъзна изпод одеялото и докосна рамото му.

— Досетихте се все пак... — пошепна тъжно той и главата му се отпусна още по-ниско. — Вие намерихте смелост да не повярвате и ето... Да, вашият път е също реален. Реален, защото левоспиралните фотони съществуват. Аз разбрах това преди осемдесет години... Попитах ви помните ли какво се крие зад свойствата на левоспиралните фотони. Вие не отговорихте. Не сте мислили върху това. Ще отговоря аз. Каква е целта на науката?

— Каква? — като ехо запита Стигс.

— В щастиято на човечеството. Знанието — това е оръжие и ако на учения е безразлично накъде е обърнато то, тогава той става един обикновен войник-наемник. Вие не сте мислили и за това. Искате да намерите левоспиралните фотони — частиците, които се движат към нас от бъдещето. Ще ги откриете, както на времето ги открих и аз. А след това? След това идва практиката. Хората ще се научат да виждат бъдещето. И да го управляват — доколкото може да бъде коригиран естественият ход на събитията. Ще стане ли от това човечеството пощастливо? Помислете, Стигс! Банкерът ще направи всичко, за да запази капиталите си, диктаторът — за да запази диктатурата си, кариеристът — мястото си. Много хора са заинтересувани от запазването на съществуващия ред. Бъдещето е техен враг, защото те се досещат с какво ги заплашва то... Те и сега се опитват да го предотвратят — без да го виждат. На тези хора вие се готвите да подарите властта над бъдещето? Те ще го унищожат, Стигс! Обмисляйки уроците от миналото, аз реших да постъпя по друг начин, когато открих левоспиралния фотон. Обявих го за несъществуващ. Казах на световната наука, че е безсмислено да бъде търсен. Доказателствата бяха резултатите от експериментите — фалшифицирани резултати. И моят авторитет — аз го поставих като дърво, препречващо пътеката. О, аз не се самоизмамвах. Знаех, че някога, някъде ще се появи такъв юнак като вас, който няма да се уплаши от моята забрана. Но за мене беше важно да спечеля време. След половин век — да, светът ще се промени. Тогава хората ще гледат в бъдещето само за да предвидят стихийните бедствия, да лекуват болестите преди възникването им. Аз вярвам в това. Аз наруших законите на науката. И вие не можете да ме съдите.

— Аз не съдя... — мъчително проговори Стигс. — Но как стои въпросът с Фай, Шерингтън, Бродецки?

Гордън повдигна глава.

— Покойният Фай, покойният Шерингтън, покойният Бродецки бяха мои приятели — проговори тържествено той.

И Стигс отново се почувствува съвсем мъничък пред този старец, чийто поглед бе изпълнен с гордо достойнство, чието лице сега бе точно такова, каквото го беше виждал някога по страниците на учебниците.

— Те бяха мои приятели и също пожертвуваха своята репутация на безстрастни служители на истината. Ние казахме заедно „не“, когато това беше „да“, и ако те бяха живи, отново биха казали „не“. Биха казали хиляди пъти „не“.

— А сега си вървете! — Гласът на Гордън спадна. — Аз бих могъл да позвъня на шефа ви и да осмее вашия проект. Но да ставам подлец не мога. Ще напиша, че е необходимо да се започнат опити... Вие ще откриете левоспиралните фотони. И вашата снимка ще бъде поставена във всички учебници. Ако не ги откриете така... така както не ги открих и аз... тогава ще пострадате. Но ще отложите срока с още едно десетилетие. Избирайте!

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 16/1970 г.



# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.